

A kényszeregyesség joghatálya a közkereseti társaság kilépett tagjára. Arra a kérdésre, hogy a kényszeregyesség megindításának időpontjában a közkereseti társaságból már kilépett tagra, illetve a betéti társaságból kilépett beltagra nézve kiterjed-e a kényszeregyesség joghatálya, voltaképpen a ke. rendeletnek az egyesség joghatálya kérdését szabályozó 92. §-a adja meg egész világosan a választ. Kimondja ugyanis e szakasz 3. bekezdése, hogy az egyesség joghatálya, amennyiben az egyességben más megállapítva nincs, a közkereseti társaság tagjai, illetve a betéti társaság beltagjai javára is beáll. Világosan következik ebből, hogy a kényszeregyesség joghatálya e társaságoknak bejegyzett tagjaira terjed ki. Aki az eljárás megindításakor már kilépett, az a társaság tagjának nem tekinthető, arra az egyesség joghatálya ki sem terjedhet. Világosan folyik ez a rendelet egész konstrukciójából. A ke. rendelet 1. §-ának 6. bekezdése, valamint 6. §-ának 6. bekezdése az eljárás megindítása szempontjából is mindig a közkereseti társaság tagjairól beszél. Aki már megszűnt tag lenni, az nem kérhet kényszeregyességet a társaság nevében, arra az egyesség joghatálya sem terjed ki. Ezt a ke. rendelet és a kereskedelmi törvény szellemének minden tekintetben megfelelő intézkedést a kényszeregyességi rendelet kommentárjai is magukévá tették, a korábbi rendelet hatálya alatt e kérdésben a budapesti Tábla VIII. P. 10209/1925. sz. alatt állást foglaltván, kimondja, hogy az egyesség joghatálya a társaságnak csak azon tagjaira terjed ki, kik a kényszeregyességi eljárás ideje alatt voltak tagjai a társaságnak. A korábban kivált tag az anyagi jogszabályok szerint a társaság hitelezőivel szemben felelősséggel tartozik s e felelősségét az egyesség joghatálya semmiben sem érinti. Ugyanezen álláspont alakult ki az osztrák és a német joggyakorlatban is.

Ezzel szemben legujabban nálunk több oly döntéssel találkozunk, melyek a kényszeregyesség joghatályát a közkereseti társaságból, illetve a betéti társaságból az eljárás megindítását megelőzően kilépett tagra, illetve beltagra nézve is ki akarja terjeszteni. Megemlítenének tartjuk ezek sorából a budapesti Tábla P. II. 7711/1927. sz. a. meghozott ítéletét. Az itt 'eldöntött esetben nem vitás az a tényállás, hogy a társaság hitelezője által perelt beltag az üzletből a kényszeregyességi eljárás megindítása előtt kilépett s hogy a cég egyéni céggé alakult át. A táblai ítélet indokoláskép azt hozza fel, hogy a beltag felelősségének mérve a kiválás folytán nem változik, jogi helyzete ugyanaz, ami volt. Ha tehát utóbb az előbbi társaság jogutódja kényszeregyességet kér, annak következményeit a kivált tagra nézve ugy kell elbírálni, mintha még a jogelőd társaság kérte volna az eljárás megindítását. A Tábla felfogása szerint az a körülmény, hogy a betéti társaság beltagja korábban kilépett, az egyesség létrejötte által teremtett jogi helyzet szempontjából különbséget nem jelent. Ha a hitelezők a betéti társaság beltagjának felelősségére nézve a 92. §. szerint mást meg nem állapítottak, ugy az egyesség joghatálya a betéti társaság beltagjára is kiterjed. A táblai döntés nem bocsátkozik annak a jogi különbségnek a taglalásába, amely az eljárás megindításának időpontjában a közkereseti társaság tagjainak, illetve a betéti társaság beltagjának minősülő személyek és az e társaságokból már korábban kilépett tagok között fennáll. A 92. §. 3. bekezdése kifejezetten a közkereseti társaság tagjairól és a betéti társaság beltagjairól beszél — s nem a volt tagokról. Ezt a speciális szabályt a táblai ítéletnek az az általános jellegű megállapítása, hogy a beltag felelőssége nem módosul

azzal, hogy kilépett-e a társaságból vagy sem — egyáltalán nem érinti.

Véleményünk szerint a fentidézett táblai döntésben és az ehhez hasonló egyéb ítéletekben kifejezésre juttatott felfogás jogi és gazdasági szempontból egyaránt súlyosan aggályos. Világos ellentétben áll a ke. rendelet 92. §-ában foglalt rendelkezéssel, de ellenkezik a kényszeregyesség jogintézményének szellemével is. Kétségtelen ugyanis, hogy a kényszeregyesség egy a kötelezettség terjedelmét korlátozó, mindig in personam ható egyeségi forma, amelyet kiterjesztőleg értelmezni nem lehet. Ahogyan ez elvre való tekintettel a kényszeregyesség joghatálya nem hat ki a kezes kötelezettségben állására, úgy nem befolyásolhatja ez a korábban kilépett tag helyzetét sem. Aki e társaságok tagja korábban megszűnt már lenni, annak felelőssége addig az időpontig keletkezett kötelezettségekre nézve, míg ő a társaság tagja volt, a K. T. ide vágó rendelkezéseinél fogva áll fenn. Ugyanezt az álláspontot erősíti egyébként az a jogi és gazdasági szempontból egyaránt figyelemreméltó körülmény, hogy az egyeségi eljárás során a korlátozó rendelkezések, az eljárás lebonyolításával kapcsolatos intézkedések, az eljárás megindítását kért társasági tagokra szorítkoznak. Akkor, amikor a társaság vagyoni helyzete az egyeségi kvóta szempontjából elbíraltatik, a társaságban még tényleg helyt foglaló tagok gazdasági pozíciója vétetik számitásba. Leheteilen eredményre vezetne, hogy az a kilépett tag, aki az eljárás szempontjából teljesen kívül marad, az egyeségi eljárásba ott kapcsolódjék csupán be, ahol ez számára kizárólagosan előnyt jelent, t. i. hogy az egyeség joghatálya reá is kiterjedjen. Az itt érintett bírói döntésekben kifejezésre jutó felfogásnak általánossá válása a visszaélések özönét vonhatná maga után s könnyen arra vezetne, hogy a vagyonos tagok a közkereseti vagy betéti társaságból adott pillanatban kilépve, az eljárás lefolytatására vagyontalan strohmann-társukat hagynák vissza — a megkötött egyeség joghatálya viszont rájuk is kiterjedne.

Dr. György Ernő.

Özvegyi jog és utólagos érdemtelenység. A Kuria újabb gyakorlatában állandósult az a tétel, amely az özvegyet az özvegyi jog megszerzése után is felelteti magatartásáért és adott esetben az özvegyi jog megszűnésének sanctiójával jár. Most a Kuria P. I. 4889/1926. sz. határozata igen jelentős eddig tisztázatlan kérdést világít meg. Kimondja ugyanis a hivatkozott kuriai határozat:

„Nem áll, hogy az a nő, aki a férje halálával ennek hagyatékára az özvegyi jogot már megszerezte, az özvegyi jogra utólag érdemtelené válna a férj halála után tanúsított minden oly viselkedésével, amelynél fogva a házasság fennállása alatt a nőt tartásdíj meg nem illeti.

A nő az özvegyi jogra csak a férje emlékéért sértő, közmegebotránkozást keltő viselkedésével válik érdemtelené.”

A már megszerzett özvegyi jog elvonását a Kuria tehát éppugy szigorubb feltételhez köti, mint ahogy a bontóperi ítélettel a volt férj nevének tovább viselésére feljogosított nőtől is csupán hasonlóan súlyos esetben vonja meg a további névviselés jogát. De összhangban van ez a kuriai ítélet a magánjogi törvénykönyvjavaslatnak azzal a megértő és en-